

RESSENYA A BUTIÑÁ, JULIA & CONDE, MATILDE & PABÓN, CARMEN TERESA & ORDÓÑEZ MARIA, LLUÏSA, *LIBRO DE CONTEMPLACIÓN EN DIOS*, VOL. II, MADRID, PALAS ATENEA, 2020, 692 pp. ISBN: 978-84-15194-34-7

REVIEW TO BUTIÑÁ, JULIA & CONDE, MATILDE & PABÓN, CARMEN TERESA & ORDÓÑEZ MARIA, LLUÏSA, *LIBRO DE CONTEMPLACIÓN EN DIOS*, VOL. II, MADRID, PALAS ATENEA, 2020, 692 pp. ISBN: 978-84-15194-34-7

MANUEL ORTUÑO ARREGUI
m.ortuno@cuisce.com

Instituto Superior de Ciencias y Educación, CUISCE

És ben coneguda l'obra, el *Llibre de Contemplació en Déu* —més coneguda d'oïdes que llegida, però—, obra que ara, per primera vegada, es podrà llegir en espanyol. Això, per se, ja és motiu digne de celebració atès que fins ara no disposàvem d'una versió completa en la llengua de Cervantes d'aquesta obra cabdal quant a l'aportació de Llull al pensament occidental. La veritat sia dita: la mateixa extensió de l'obra ha pogut ser un escull decebedor a priori de la voluntat de la traducció. Per això encara fa més lloable la ferma voluntat de l'equip traductor, la seua constància i endura, de tot punt dignes de la figura de Llull. Remarquem a més la gran cura filològica i l'encertat rigor conceptual i terminològic de la factura de la tasca de les traductores, filòlogues romanistes, llatinistes i hispanistes de primer nivell, especialistes, a més, en l'obra lul·liana.

En primer lloc, farem bé a recordar que quant a llengües l'obra té una noble nissaga, ja que Llull mateix diu que primer la va escriure en àrab, abans de fer-ho en català, i que a més hi ha molts manuscrits llatins escampats pertot Europa. Ara bé, ací ens centrem en el II volum, que és el que acaba de sortir i del qual en donarem notícia, bé que breument també, donat que és conegut ja el I, publicat en 2019; per tant, passarem a donar només unes poques notes específiques d'aquest en concret.

L'autor, el gran filòsof mallorquí i universal, també continua en la seua línia acostumada, de gran profunditat i racionalitat, com pensador, i de gran originalitat a més com escriptor. Així, en aquest llibre Tercer, que ocupa tot el volum II i que es dedica a l'home —així com el I es va dedicar a Déu—, no sols distingeix sentits materials i espirituals, sinó que els sensuals els analitza des de la faceta immaterial; així, si l'home veu el llaurador, no sols el veu com a tal, sinó que veu i descriu el que fan i com actuen els llauradors, amb tot el que arrossega des del punt de vista social i moral. O bé, tractant de la sensibilitat, observa que l'home sent calor o fred, però que també sent mandra i gelosia. Sempre atén a la completa i indissoluble visió humana com cos i esperit, que és la que fa de guia a tota l'anàlisi de l'home en tota la seua dimensió. Això pot semblar normal, però que no ho és tant i menys en l'època de l'autoria de l'obra. Generalment al llarg de la història s'ha desequilibrat i s'ha atès i valorat excessivament des d'una visió espiritualista o bé des d'una materialista. En Llull això no passa, l'home és tractat sempre des de la seua doble dimensió, tot valorant i atenent al cos i a l'ànima. Tot i que ho establirà més del ferm en la part de l'obra que serà continguda en el tercer volum, ja des d'aquestes pàgines ha deixat ben clara l'altura, riquesa, complexitat i noblesa del que és l'home.

Donem tot seguit com a tast de l'obra una petita mostra d'un passatge qualsevol, però que pot ser significatiu de l'estil lul·lià, referent a la Distinció, que tracta de la vista i que ja hem esmentat —naturalment donem l'exemple per la versió en espanyol, molt acurada, d'aquest llibre que ressenyem—:

Cap. 109 *Cómo ve el hombre lo que hacen las aves.*

2. Como Tú, Señor, amas al hombre sobre todos los otros animales, por esto has querido que los hombres puedan ver lo que hacen las aves y las otras criaturas, para que tengan manera y ocasión de percibir en las criaturas tu bondad y grandeza.

La darrera distinció d'aquest volum (la XXXII), «que tracta de la coratgia o de la fervor que és en home», prepara ja el terreny per a la gran temàtica de l'amor, que desenvoluparà en el volum següent. Aquests són sentits espirituals, que com «la subtilea» o la «consciència» són suficientment expressius per afermar la independència del pensament lul·lià.

Quant a l'elaboració del llibre ha seguit l'equip de llatinistes i hispanistes que porta a terme el conjunt de l'obra (Matilde Conde, Carmen Teresa Pabón i Maria Lluïsa Ordóñez), coordinat per Júlia Butinyà, si bé s'hi ha afegit, tot tenint al seu càrrec la primera 'distinció' (la XXIII, sobre el

Ressenya a Butiñá, Julia & Conde, Matilde & Pabón, Carmen Teresa & Ordóñez Maria, Lluïsa, *Libro de Contemplación en Dios*, vol. II, Madrid, Palas Atenea, 2020

sentit de la vista), el lul·lista mallorquí Antonio Ortega Villoslada.

A l'últim, cal remarcar el capítol de l'agraïment, destinat òbviament als editors, que han permès que es pugui portar a terme tan magna obra com és aquesta edició: l'ISIC-IVITRA (<http://www.ivitra.ua.es>), com centre internacional de Traducció i Lingüística Aplicada, dirigit pel Prof. Dr. Dr. Vicent Martines, i basat a la Universitat d'Alacant i a la Seu Universitària de la Nucia (també pertanyent a la UA). També cal esmentar l'editorial Palas Atenea i l'editora Matilde Rovira, el prestigi i cura editorials de les quals reten homenatge a aquesta obra de Lull, alhora que estableixen una fermaça més de la cura del volum que ressenyem. Vegeu la presentació que se'n va fer al si del *II Simposi Internacional Delits Prohibits* (19-20/06/2020) i és disponible, enregistrada, en el web de l'editorial: <http://www.editatenea.com/>

I el darrer agraïment sempre cal que sigui per a l'autor, i sobretot és precís en el cas de Ramon Lull, que insistia tant a difondre la seua obra. Obra que, evidentment, es mereix la enorme tasca d'editar-la, de traduir-la i sobretot de llegir-la i estudiar-la.